

25 Δεκεμβρίου 800

Ο Καρλομάγνος και η Ειρήνη

Όταν ο νικητής των Αράβων στο Πουατιέ, Κάρολος Μαρτέλλος ([βλ. 17.10.732](#)), πέθανε (741), οι Φράγκοι αναγνώρισαν βασιλιά τους τον γιο του, Πεπίνο Βραχύ (715 - 768). Ο Πεπίνος παντρεύτηκε τη Βέρθα «την ποδαρού», όπως αποκλήθηκε από τα μεγάλα της πόδια. απέκτησαν δυο γιους: Τον Κάρολο (742 - 814) και τον Καρλομάνο. Ο Πεπίνος ήταν αυτός που ένωσε όλους τους Φράγκους σε ένα βασίλειο. Όταν πέθανε, στο θρόνο ανέβηκαν τα παιδιά του και συμβασιλεύσαν ως το 771, οπότε πέθανε ο Καρλομάνος. Ο Κάρολος έμεινε μονοκράτορας.

Από τη στιγμή εκείνη, άρχισε η εποχή της μεγάλης ακμής των Φράγκων που ονομάστηκε «Καρολίνεια αναγέννηση». Πολεμώντας συνεχώς, ο Κάρολος δεν μπόρεσε να νικήσει τους Άραβες της Ισπανίας: Στη μάχη του Ρονσεβάλ (778), σκοτώθηκε ο ανιψιός του, Ρολάνδος. Ο θάνατός του τραγουδήθηκε από τους Φράγκους που δημιούργησαν το «Έπος του Ρολάνδου», αντίστοιχο προς το βυζαντινό «Έπος του Διγενή Ακρίτα». Κατάφερε, όμως, ο Κάρολος να καταλύσει το κράτος των Λογγοβάρδων της Ιταλίας (783), να διαλύσει το κράτος των Αβάρων και να ενώσει στο σκήπτρο του όλα τα εδάφη που σήμερα απαρτίζουν τα κράτη Γαλλίας, Γερμανίας, Αυστρίας και Ιταλίας. Στις 25 Δεκεμβρίου του 800, ο πάπας Λέων ο Γ' (795-816) τον αναγόρευσε αυτοκράτορα των Ρωμαίων. Ήταν, πια, ο Κάρολος Α' ο Μέγας ή Καρλομάγνος, ο πιο μεγάλος αυτοκράτορας της ευρωπαϊκής Δύσης.

Τον ίδιο καιρό, στη Βυζαντινή αυτοκρατορία, μια γυναίκα μεσουρανούσε: Η Ειρήνη η Αθηναία είχε παντρευτεί τον αυτοκράτορα Λέοντα Δ' Χάζαρο, στα 769. Έναν χρόνο αργότερα, ο Λέων πέθανε. Η Ειρήνη έμεινε μόνη στον θρόνο ως επίτροπος του ανήλικου παιδιού της. Θέλοντας να επαναφέρει τη λατρεία των εικόνων ([βλ. 18.4.716](#)), αντικατάστησε τους έμπειρους αλλά εικονομάχους στρατηγούς με άλλους του χεριού της και ζήτησε τη βοήθεια του πάπα Λέοντα Γ'. Ο πάπας ανταποκρίθηκε, θέλοντας να αποτινάξει την επιρροή του Βυζαντίου που υπήρχε ακόμη τότε στο Βατικανό. Η Ειρήνη συγκάλεσε την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο (Νίκαια, 786) που επανέφερε προσωρινά τη λατρεία των εικόνων. Όμως, ο στρατός δεν τα ανέχτηκε όλα αυτά και, το 790, ανακήρυξε αυτοκράτορα τον γιο της. Η Ειρήνη

συνέχισε να συμβασιλεύει ως το 797, οπότε τύφλωσε το παιδί της. Έτσι, στα 800, ήταν πάλι μονοκράτειρα.

Αυτοκράτορας ο Καρλομάγνος, αυτοκράτειρα και η Ειρήνη. Ο Φράγκος συνέλαβε ένα φιλόδοξο σχέδιο: Της πρότεινε να παντρευτούν. Θα ένωναν τα κράτη τους σε μια απέραντη αυτοκρατορία από τον Ατλαντικό ως τη Συρία. Η Ειρήνη δέχτηκε. Οι ετοιμασίες ξεκίνησαν αλλά παρατράβηξαν. Στα 802, ο πρωθυπουργός του Βυζαντίου κατάφερε να την ανατρέψει. Την έστειλε εξορία στο Πριγκιπονήσι κοντά στη Μυτιλήνη (όπου και πέθανε, το 803), έγινε αυτοκράτορας ως Νικηφόρος Α', ξανάρχισε την εικονομαχία και βάλθηκε να ανορθώσει το ρημαγμένο κράτος. Το όνειρο του Καρλομάγνου για παντοκρατορία αναβλήθηκε.

Βάλθηκε να οργανώσει το κράτος του κατά τα αρχαία ρωμαϊκά πρότυπα, αναμόρφωσε τη νομοθεσία, προστάτευσε τα γράμματα και δημιούργησε ονομαστά σχολεία. Στα 813, μετέφερε την πρωτεύουσά του στο Ακβιζγρανο (Εξ Λα Σαπέλ για τους Γάλλους ή Άαχεν, στη σημερινή Γερμανία) κι υπέγραψε εκεί ομώνυμη συνθήκη με τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου Λέοντα Ε' Αρμένιο (813-820). Σύμφωνα με αυτήν, η «αυτοκρατορία των Ρωμαίων» ήταν μία, από τον Ατλαντικό ως την Αρμενία (η Συρία ανήκε πια στους Άραβες) με δυο αυτοκράτορες: Έναν στην Ανατολή κι έναν στη Δύση.

Όμως, ο Καρλομάγνος πέθανε, το 814. Οι διάδοχοί του φρόντισαν να μοιραστούν τα εδάφη της αυτοκρατορίας. Από το 842, ξεπρόβαλαν τα χωριστά κράτη της Γαλλίας και της Γερμανίας. Αργά αλλά σταθερά, η Δύση δεχόταν όλο και πιο πολύ την εποχή της φεουδαρχίας και των εκλεκτόρων.

1822: Οι κάτοικοι του Μεσολογγίου αποκρούουν αιφνιδιαστική επίθεση των πασάδων Ομέρ Βρυώνη και Μεχμέτ Ρεσίτ Κιουταχλή. Οι Τούρκοι έπαθαν μεγάλη ζημιά. Τέσσερις μέρες αργότερα, έλυσαν την πολιορκία. Το Μεσολόγγι έμελλε ν' αντέξει ακόμα τέσσερα χρόνια.

1918: Γεννιέται ο Ανουάρ Σαντάτ, πρόεδρος της Αιγύπτου από τον Οκτώβριο του 1970 μέχρι την δολοφονία του, το 1981.

1926: Στο Τόκιο, ο Χιροχίτο αναγορεύεται αυτοκράτορας της Ιαπωνίας (η ενθρόνιση έγινε στις 10 Νοεμβρίου του 1928). Πέθανε το 1990 μένοντας στον θρόνο 64 ολόκληρα χρόνια και συνέδεσε το όνομά του με την ατιμωτική επίθεση στο Περλ Χάρμπορ και την ήττα, μετά τις ατομικές βόμβες, το 1945.

1941: Το Χονγκ Κονγκ παραδίνεται στην Ιαπωνία, μετά από πολιορκία 17 ημερών.

1944: Ο πρωθυπουργός της Αγγλίας Ουίνστον Τσόρτσιλ επισκέπτεται τη σπαρασσομένη Αθήνα, σε μια προσπάθεια να επιβάλει την αγγλική θέληση. Δεν έπεισε κανέναν.

1969: Πέντε γαλλικές κανονιοφόροι, αγορασμένες και πληρωμένες από το Ισραήλ αλλά ακινητοποιημένες στο Χερβούργο εξαιτίας του εμπάργκο που είχε επιβληθεί από τον γαλλικό στρατό, αποπλέουν μυστηριωδώς για την Χάιφα με ισραηλινό πλήρωμα.

1989: Ο ηγέτης της Ρουμανίας Νικολάι Τσαουσέσκου και η σύζυγός του, Ελένα, εκτελούνται, έχοντας δικαστεί και με συνοπτικές διαδικασίες κριθεί ένοχοι για γενοκτονία.

2016: Σε 92 ανέρχονται οι νεκροί (ανάμεσά τους η στρατιωτική χορωδία και το μπαλέτο του διάσημου στρατιωτικού Αλεξάντροφ Ανσάμπλ) από την πτώση ρωσικού στρατιωτικού αεροπλάνου Turopolen 154 στον Εύξεινο Πόντο.

Η 25^η Δεκεμβρίου στον πολιτισμό

25 Δεκεμβρίου 2006

Πεθαίνει ο Τζέιμς Μπράουν

Ο Τζέιμς Μπράουν, γεννήθηκε στις 3 Μαΐου 1933 στο Μπάρνγουελ της Καλιφόρνια. Παιδί ακόμα, βοηθούσε την οικογένεια του μαζεύοντας βαμβάκι και γυαλίζοντας παπούτσια. Σε ηλικία 16 ετών καταδικάστηκε για ένοπλη ληστεία και παρέμεινε για τρία χρόνια σε κέντρο

αναμόρφωσης ανηλίκων. Μετά την αποφυλάκιση του, έκανε διάφορες δουλειές και ασχολήθηκε για μικρό διάστημα με το μποξ και το μπίτζμπολ χωρίς όμως ιδιαίτερη επιτυχία. Ένα τραυματισμός στο γόνατο σήμανε το οριστικό τέλος της ενασχόλησης του με τα σπορ και στράφηκε στη μουσική.

Το 1955 μπήκε στο συγκρότημα του Μπόμπι Μπέρντ, «The Avons», που μετονομάστηκε σε «The Famous Flames». Μετά από 9 ανεπιτυχείς κυκλοφορίες, ο Μπράουν απέσπασε σταδιακά τον έλεγχο του συγκροτήματος από τον Μπερντ συμμετέχοντας όλο και πιο ενεργά στη διαμόρφωση του μουσικού τους στιλ, στα φωνητικά και στη συγγραφή των στίχων και της μουσικής.

Εκκεντρικός και απρόβλεπτος, σόουμαν επί σκηνής και με ταραχώδη ζωή μακριά από αυτή (συχνές ήταν οι συλλήψεις του για οπλοκατοχή και ναρκωτικά), ο Μπράουν, που είχε στην κατοχή του έναν ολόκληρο... στόλο από πολυτελή αυτοκίνητα και το δικό του αεροπλάνο, αρεσκόταν συχνά να υποστηρίζει ότι ήταν ο πιο εργατικός άνθρωπος στη μουσική βιομηχανία. Οι αριθμοί μάλλον τον δικαιώνουν, καθώς κατά τη μακρόχρονη καριέρα του ηχογράφησε περισσότερα από 50 άλμπουμ, ενώ περισσότερα από 119 σινγκλ του έγιναν επιτυχίες και μπήκαν στα τσαρτ. Φυσικά, το όνομά του μπήκε στο Hall of Fame του Rock 'n Roll, ενώ ο ίδιος παρέλαβε ένα τιμητικό βραβείο καριέρας από τα Γκράμι το 1992. Τον είπαν «νονό της σόουλ», «Μίστερ Δυναμίτη» και «Μίστερ Σόουλ, νούμερο 1». Πέθανε στις 25 Δεκεμβρίου του 2006.

Τραγούδια ορόσημα της μεγάλης πορείας του στο καλλιτεχνικό στερέωμα είναι, μεταξύ άλλων, τα «Say it Loud (I' m Black and I' m Proud)», «Please, Please, Please, Papa's Got a Brand New Bag», «I Got You (I Feel Good)», «Get Up (I feel like being a Sex Machine)», «It's a Man's World» και «Living in America». Συνήθιζε να λέει: «Η σόουλ είναι όλα τα σκληρά χτυπήματα, όλη η τιμωρία στη ζωή ενός ενός μαύρου άντρα... όλα τα ανεκπλήρωτα όνειρα που πρέπει να βγουν αληθινά»

1492: Η ναυαρχίδα του Χριστόφορου Κολόμβου, Σάντα Μαρία, χάνεται περιπλέοντας την Αϊτή.

1497: Ο Πορτογάλος εξερευνητής Βάσκο ντε Γκάμα ανακαλύπτει το Νατάλ στην Νότιο Αφρική.

1642: Γεννιέται ο Βρετανός μαθηματικός σερ Ισαάκ Νεύτων, ιδρυτής της μοντέρνας φυσικής. Το 1687 ανακάλυψε τους νόμους της παγκόσμιας έλξης. Πέθανε το 1727.

1741: Ο Άντερς Κέλσιος καθιερώνει την ομώνυμη θερμομετρική κλίμακα και την εφαρμόζει σε ένα θερμόμετρο, στην Ουψάλα της Σουηδίας.

1818: Πρωτοπαίζεται το τραγούδι «Άγια Νύχτα», στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου στο Όμπερντορφ της Αυστρίας.

1899: Γεννιέται ο Αμερικανός ηθοποιός Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ. Πρωταγωνίστησε σε αξέχαστες ταινίες, μεταξύ των οποίων τα «Καζαμπλάνκα», «Το γεράκι της Μάλτας» και «Ο μεγάλος ύπνος». Πέθανε στις 14 Ιανουαρίου 1957.

1977: Πεθαίνει ο Τσάρλι Τσάπλιν, δημιουργός και ερμηνευτής του «Σαρλό», αξέχαστος στις ταινίες «Ο χρυσοθήρας», «Μοντέρνοι καιροί», «Ο δικτάτορας», «Τα φώτα της ράμπας», «Η κόμισσα του Χονγκ Κονγκ» κ.λπ. Είχε γεννηθεί στις 16 Απριλίου του 1889.

1995: Πεθαίνει ο Αμερικανός τραγουδιστής και ηθοποιός, Ντιν Μάρτιν. Έγινε γνωστός στο πλευρό του Τζέρι Λιούις σε κωμωδίες και στη συνέχεια έγινε από μόνος του διάσημο αστέρι του κινηματογράφου. Είχε γεννηθεί στις 7 Ιουνίου του 1917.

2021: Εκτοξεύεται το διαστημικό τηλεσκόπιο James Webb, που αποτελεί αποστολή συνεργασία της αμερικανικής NASA
S
A, της ευρωπαϊκής ESA
SA
και της канаδικής υπηρεσίας διαστήματος.